

La paraula és imatge

The word is image

Manoel de Oliveira

La paraula també és màgia, la paraula és cinema. Al principi el cinema girava entorn de la idea de moviment. El cinema parteix de la fotografia, que al seu torn és bastant objectiva, per això s'aparta de la pintura. Com les persones apareixien sempre estàtiques a les fotografies, sense importar el que estiguessin fent, ja fos saltar, ballar o caminar, això va crear el desig del moviment. Aquí precisament, en aquest desig de moviment, fou on va tenir el seu origen el cinema. Però el cinema no és això només. L'escriptor i filòsof francès Gilles Deleuze ha escrit dos llibres, *La imagen/tiempo* i *La imagen/movimiento*, molt importants per a mi. En ells se sostenen moltes teories que faig meves. Així, per exemple, pot dir-se que la paraula és imatge, ja que jo dic taula i la veig, i si especifico com és aquesta taula llavors la imatge d'aquesta taula comença a ser més nítida. Si jo parlo d'una porta, de seguida tinc la noció del que és una porta; però si dic la porta llisa o la porta completament llisa, llavors és diferent, més precisa la imatge que em faig d'ella. Per tant, la paraula equival a la imatge. I el temps equival al moviment. Nosaltres podem estar aquí, quiets, aturats, sense que per això el temps es pari. És un temps que va de l'abans al després de cada cosa. Per això Deleuze va escriure *La imagen/movimiento* i *La imagen/tiempo*. La imatge implica la paraula i el temps implica el moviment, i aquest conjunt és el que dona forma al cinema. El cinema abans era mut, de manera que hi havia la preocupació que a través de les imatges s'expliqués tot. Després vingueren la veu i el color. Abans, no obstant això, el cinema era com els somnis, que tampoc tenen so ni color, de manera que pot dir-se que el cinema era oníric. En guanyar color i so, la paraula

començà a fer el cinema més realista, més proper a la vida. Fou la paraula, de fet, la que de debò va fer que el cinema comencés a ser més realista. Per això hem d'abandonar aquest concepte que el cinema només és moviment, perquè no és suficient. Només el gest té expressió. Una cosa que es mou no ha d'expressar res. Amb el gest hi ha una sensació de comunicació, de fuga, de por... Per això jo crec que la paraula és una part indispensable d'això que anomenem cinema. So, paraula, imatge i música són, al meu entendre, els quatre pilars que sustenten, com les columnes en un temple grec, l'edifici del cinema. Li donen unitat i significat. •

Extracte d' «Entrevista a Manoel de Oliveira» a Letras de Cine nº7, 2003. Realitzada per: Arroba, Álvaro; Diego, Israel; Villamediana, Daniel Vázquez; Rodríguez, Hilario J.